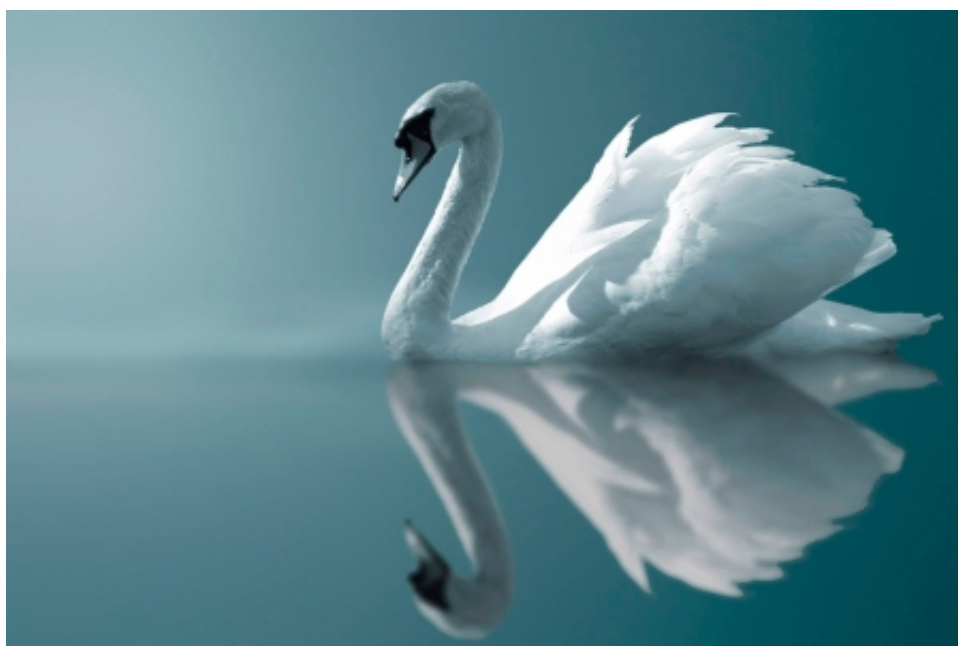


Hans Christian Andersen A vadhattyúk

Hangos mese

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/a_vadhattyuk)

Messze tájon, ahová a tél elöl költözik a fecske, élt egy özvegy király. Tizenegy fia volt, s egyetlenegy leánykája.



A tizenegy királyfi csillagot viselt a mellén, díszes kardot az oldalán, úgy járt iskolába. Gyémánt palavesszővel arany palatáblára írtak, szépen olvastak. Jó tanulók voltak mind a tizenegyen, meglátszott rajtuk, hogy igazi királyfiak. Kicsiny húguk meg naphosszat tükörüveg zsámolyán üldögélt, és képeskönyvét nézegette - olyan képeskönyve volt, aminek fél ország az ára. Boldogan éltek a királyi gyermekek, csakhogy ez a boldogság nem tartott sokáig.

Apjuk, az ország ura, egy gonosz szívű királynőt vett feleségül, aki a tizenkét árva gyermeket sehogy sem szívlelhette. Kitűnt ez már a legelső napon: a palotában fényes ünnepség volt, s a gyerekek is vendégesdít játszottak; máskor annyi kalácsot meg sült almát kaphattak a játékhoz, amennyit csak akartak - a mostohájuk meg csak homokot öntött kis edényeikbe, és azt mondta nekik, hogy tekinthetik akár a legfinomabb ételnek.

A kicsi királylányt sietett is elemészteni a háztól, falura küldte, s egy parasztasszonyra bízta, a királyfiakat meg addig szidta-gyalázta a király előtt, hogy az végül már törődni se kívánt velük.

- Szálljatok ki a messzi világba, és gondoskodjatok magatokról! - mondott rájuk gonosz átkot a királyné. - Néma, fekete madarakká változtatok!

De az átok csak félig teljesedett be: a tizenegy királyfiból tizenegy hófehér vadhattyú lett. Különös kiáltással kiröppentek a palota ablakán, elsuhantak a kert fölött, a messzi zöld erdő felé.

Napkelte előtt rátaláltak a parasztházra, ahol kicsi húguk még az igazak álmát aludta. A vadhattyúk suhogva kerengtek a zsúptető fölött, karcsú nyakukat nyújtogatták; csapkodtak széles szárnyukkal, de nem vette észre őket senki. Tovább kellett hát szállniuk, fellegek fölé, messze vidékre. Egy tengerparti rengeteg erdőben telepedtek le.

Kicsi húguk, a királylány ott álldogált a parasztszobában, s egy zöld levéllel játszogatózott, mert egyéb játéka nem volt. Lyukat szúrt a levél közepébe, a nap felé tartotta, keresztülnézett rajta, s úgy tetszett, hogy bátyái ragyogó szemét látja. Attól fogva valahányszor végigsimították arcát a napsugarak, az ő csókjaikra gondolt.

Egyformán teltek a napok. A szél néha végigfutott a ház előtt viruló rózsabokrokon, s odasúgta nekik: "Ti vagytok a legszebbek az egész világon!" De a rózsák a fejüket ingatták, és viassúgták a szélnek: "Szebb a kis királylány!" Az öreg parasztasszony vasárnaponként kiült a küszöb elé, zsoltároskönyvét lapozgatta; a szél megforgatta a könyv leveleit, és azt mondta nekik: "Ti vagytok a legjámborabbak a világon!" S a lapok azt zizegték: "A kis királylány jámborabb!" - Bizony igazat mondták a rózsák is, a

zsoltároskönyv levelei is!

Amikor a királylány betöltötte tizenötödik esztendejét, hazavitték apja palotájába. De alighogy meglátta a mostohája, elöntötte a sárga irigység s a fekete gyűlölet, olyan szépséges hajadonná serdült. A legszívesebben hattyúvá változtatta volna őt is, mint bátyjait, de nem merte mindjárt megtenni, mert a király már látni akarta a lányát.

A gonosz királyné reggel bement puha párnákkal, szőnyegekkel ékesített márványfürdőjébe, tenyerére vett három fertelmes varangyot, megcsókolta sorra mind a hármat, s az elsőnek azt mondta: - Ül a királylány fejére, hogy lomha legyen, mint te! - Ül a homlokára - Mondta a másodiknak -, hogy rút legyen, mint te, s rá se ismerhessen az apja! - Te meg a mellére ülj! - súgta a harmadiknak -, hogy megromoljon szívében, s a kínok kínját szenvedje miatta!

Aztán beledobta a varangyos békákat a fürdő tiszta vizébe, amely nyomban megzöldült a testüktől, s beparancsolta a kis királylányt. Levetköztette, rákiáltott, hogy lépjen a fürdőbe, s amikor a királylány belemerült a vízbe, az egyik béka nyomban a haja közé bújt, a másik rátelepedett a homlokára, a harmadik a szíve fölött ült meg, de a kis királylány mintha észre se vette volna őket. Amikor kilépett a fürdőből, három piros mákvirág libegett a víz színén; ha a békák nem mérges varangyok, s a gonosz királyné nem csókolja meg őket, piros rózsákká válnak, de így is virág lett belőlük, mert a kis királylány testét érintették. Olyan tiszta volt annak a szíve, hogy gonosz varázslat nem foghatott rajta.

Dúlt-fúlt a mostoha, amikor ezt látta, de aztán bedörzsölte a királylány testét dió levével, ami sötétbarnára festette gyöngé fehér bőrét. Szép arcát boszorkánykenőccsel csúfította el, selymes haját összekócolta - senki sem ismerhetett a szépséges lányra.

Meg is rémült az apja, amikor színe elé vezették, s azt mondta, hogy ez a rút teremtés nem lehet az ő leánya. Nem ismerte meg a királylányt senki, csak a házőrző kutya meg az ereszalji fecske, de ezek oktan állatok voltak, nem szólhattak senkinek.

Sírva fakadt a szegény kis királylány, távollevő bátyjaira gondolt. Otthagyta apja

palotáját, s nekivágott a végtelen világnak. Ment, mendegélt egész nap, széles mezőkön, mocsarak zsombékján, végül egy sűrű rengetegbe ért. Nem tudta maga se, hová, merre tartson, csak a fájó szíve űzte; bátyái után vágyódott, megérezte, hogy azokat is kikergették a messzi világba. Őket akarta megtalálni.

Ahogy az erdőbe ért, hamarosan rásötétedett. Le is tévedt a szegény kis teremtes az útról; a fák sűrűjében lefeküdt a moha puha vánkosára, elmondta az esteli imádságot, s egy korhadt fatönkre hajtotta a fejét. Mélységes csend borult az erdőre, langyos volt az éjszaka, a fű meg a moha sűrűjében szentjánosbogarak világítottak, mint megannyi zöldes fényű szikra, s ha a királylány megrezdített egy faágat, arról is hullottak a zöld lámpásos bogárcák, mintha csillageső szakadt volna.

Egész éjszaka bátyáiról álmodott: mintha újra gyerekek lettek volna, gyémánt palavesszővel szép betűket róttak arany palatáblájukra, s nézegették kicsiny húgukkal a fél országot érő képeskönyvet. De a palatáblára nem köröket meg vonalakat írtak, mint régen, hanem merész tetteiket jegyezték fel rá. S ahogy leírták, megelevenedett a képeskönyv, a madarak zengő énekbe kezdtek, az emberek leléptek a lapról, és elbeszélgettek vele meg a bátyáival. Ha aztán tovább lapozott a könyvben, visszasiettek a helyükre, nehogy a képek összekeveredjenek.

Magasan járt már a nap, amikor kinyitotta a szemét. A királylány nem láthatta a napot, mert a sűrű ágak, futó indák eltakarták a szeme elől, de résein átszűrődtek a sugarak, könnyű, aranyos fátyollá szövődtek az ágak között, az erdő illatozott, s a madarak a feje körül röpködtek. Halk csobogást hallott: források vize zubogott a közelben, egy homokos medrű mély tóba szakadt valamennyi. A tavat sűrű bokrok szegték, de egy helyen rést törtek köztük az inni járó szarvasok.

A kis királylány itt odajuthatott a vízhez. Olyan tiszta volt a tó tükre, hogy ha a szél nem rezdíti néha a bokrok leveleit, tükörre festett képnek gondolhatta volna őket, aki látja, mert olyan tisztán verte vissza minden kis águkat, minden napsütötte meg árnyék felhőzte levélkéjüket a víz.

A kis királylány megpillantotta arcát a tó tükrében, s elrémült barna bőre rútságán, de amint belemártotta a vízbe kezét, és megmosta arcát, homlokát, olyan gyöngén fehér lett

a bőre, mint volt. Akkor levetkezett, s megfürdött a tiszta vizű tóban. Amikor kilépett belőle, olyan szép volt megint, hogy nem akadt mása a világon.

Felvette ruháit, befonta hosszú, selymes haját, odament a kristályos vizű forráshoz, ivott a tenyeréből, aztán nekivágott az erdő sűrűjének, hogy hova ér el, maga sem tudta. Bátyáira gondolt meg a jó istenre, aki talán nem hagyja el, hiszen lám, vadalmát érlel az erdőben, hogy táplálja az éhes vándort, s őt is odavezette egy gyümölcstől roskadozó vadalmafa tövébe. A kis királylány csillapította éhségét, aztán megtámasztgatta a fa ágait, s ment tovább az erdő sötét sűrűjébe. Halotti csönd volt, még a lába elé hulló levelek zizzenését is hallotta; madár se járt arra, egy napsugár se tudott átfurakodni az egymásra boruló lombokon. Olyan sűrűn álltak a fák, hogy a kis királylány sűrű rácskerítésnek látta maga körül az erdőt. Egyedül érezte magát, mintha maga volna az egész teremtet világon.

Sötéten borult rá az éjszaka, itt egy árva szentjánosbogár se világított a mohában; a királylány szomorúan hajtotta álomra a fejét.

Reggel továbbindult, de alig tett néhány lépést, egy öreganyóka jött vele szembe az erdőben. Erdei bogyót vitt egy kosárban, s megkínálta belőle a kis királylányt. Az megkérdezte tőle, nem látott-e errefelé tizenegy királyfit lovagolni.

- Királyfit nem láttam - felelte az anyóka -, de láttam tegnap tizenegy hattyút. Aranyos korona ragyogott a fejükön, s nem messze innen lefelé úsztak egy folyón.

Elvezette a királylányt egy lankáig, amelynek tövében sima vizű folyó kanyargott. Két partját fák szegélyezték, sűrű lombjuk összeborult a víz fölött; ahol olyan széles volt a víz, hogy nem érhetek össze, ott kiléptek gyökereikkel a földből, és úgy hajoltak közelebb egymáshoz.

A királylány elbúcsúzott az öreganyótól, és indult lefelé a folyó mentén; addig ment, mendegélt, míg elért oda, ahol a folyó beleszakad a végtelen tengerbe.

Ott tündöklött előtte a roppant víztükör, de nem fehérlett rajta egyetlen vitorlás, nem

ringott egyetlen csónak sem. Hogyan jut tovább? Lába elé nézett, ahol ezer meg ezer kavics hevert; valamennyit sima gömbölyűre csiszolta a tenger. Attól kapott szép, kerekded formát üveg, vas, kő; a tenger formálta a kemény anyagot, pedig az még puhább volt, mint a kis királynő fehér keze. "Fáradhatatlanul hömpölyög a tenger hulláma, csiszolja a kemény követ. Ilyen fáradhatatlan akarok lenni én is. Köszönöm a példát, tenger hulláma, hömpölygő, tiszta víz! A szívem azt súgja, te viszel el egyszer az én kedves bátyáimhoz!"

A tenger locsolgatta parti fűvön tizenegy hófehér hattyútollat talált; csokorba kötötte valamennyit. A tollakon vízcseppek tündöklöttek: harmat volt-e vagy könny, ugyan ki tudhatja? Elhagyatott volt a tengerpart, de a királynő nem érezte árvának magát: nézte a tengert, amely minden pillanatban más és más, többet változik egyetlen óra alatt, mint a csendes, édesvízi tavak egész esztendőben. Nehéz, fekete felhő kúszott az égre, mintha azt mondta volna a tenger: "Tudok ám én sötét is lenni!" Aztán föltámadt a szél, és a hullámok fehér tajtékot táncoltattak tornyos hátukon. Majd rózsaszínűvé szelídült a fekete felhő, elaludt a szél, s olyan volt a tenger, mint egy zsenge rózsalevél: finom zöldesfehér. Csendesen pihent, csak a part szélén süllyedt-emelkedett, mint egy alvó gyermek melle.

Mielőtt a nap belémerült a tengerbe, egy csapat hattyút pillantott meg a kis királynő; tizenegy pompás vadhattyú röpült hosszú sorban a szárazföld felé. Fejükön csepp aranykorona tündöklött, olyan volt a csapat, mint egy égre lebbenő, könnyű, fehér fátyol. A királynő fölment egy dombra, s elrejtőzött egy bokor mögé; a hattyúcsapat a közelében hangos szárnyzuhogással leereszkedett a partra.

Amint a nap a tengerbe bukott, hirtelen megrázták magukat, elhullatták hattyútollukat, s ott állt a tizenegy királyfi, a kis királynő tizenegy bátyja. A lány felkiáltott a bokor mögött; ráismert kedves bátyáira, akármennyire megváltoztak is időközben. Szerető szíve megérezte, hogy csak ők lehetnek. Odafutott hozzájuk, keblükre borult, nevükön szólította őket; a királyfiak sírtak meg nevettek örömeikben, ahogy kicsi húgukat meglátták, mert ráismertek ők is, pedig közben hajadonná serdült. Elmondták egymásnak, hogyan bánt velük gonosz mostohájuk.

- Nekünk, tizenegyünknek - mondta a legidősebb királyfi - vadhattyúk képében kell szállnunk, míg a nap az égen jár; amint leáldozik, megint visszanyerjük emberi alakunkat. Azért mindig ügyelnünk kell, hogy napszálltakor szárazföld fölé érjünk, mert ha éppen a

hullámok fölött röpülünk, s akkor változunk át, a mélységben leljük halálunkat. Nem itt lakunk, hanem a tenger túlsó partján, épp ilyen szép vidéken. Nagyon hosszú odáig az út, át kell repülnünk az egész végtelen tengert, s egy szigetet se lelhetünk útközben, hogy megpihegnénk rajta. Csak egy magányos sziklaszál emelkedik ki a tengerből, akkora csak, hogy ha jól összehúzódnak, éppen elférünk rajta. Ha háborog a tenger, fölcsapnak ránk a hullámok, de mi hálát adunk az istennek azért a kis szikláért is. Azon töltjük az éjszakát emberi alakban; ha nem volna, soha el nem juthatnánk szülőföldünkre, mert olyan messze van, hogy csak az esztendő két leghosszabb napjából telik ki az út. Minden esztendőben egyszer látogathatunk el apánk országába, tizenegy napig időzhetünk ott; elszállhatunk a nagy erdő fölött, onnan látni a palotát, ahol születünk, s ahol apánk él, meg a templomot, ahol anyánk nyugszik. Úgy érezzük olyankor, mintha minden fa és minden bokor a testvérünk volna. A mezőkön szilaj lovak száguldoznak, mint régen, gyerekkorunkban, a szénégető ma is azokat a dalokat énekli, amelyekre összefogózva táncoltunk kicsi korunkban. Ez a part a mi hazánk, ide húz a szívünk, s itt találtunk meg téged is, kicsi húgunk! Még két napig maradhatunk itt, s aztán megint útra kelünk, túl a tengeren, szépséges vidékre, de az nem az igazi hazánk. Ó, ha magunkkal vihetnénk! De itt se hajó, se csónak messze környéken.

- Megválthatlak-e benneteket? - kérdezte kicsi húguk. - Megválthatlak-e az átok alól!

De bátyái nem feleltek. Szürkületkor aludtak egy keveset, egész éjszaka beszélgettek.

A kis királylány hattyúszárnyak suhogására ébredt. Bátyái már vadhattyúk képében kerengtek körülötte, aztán egy csapatban elröptek. De az egyik, a királylány legkisebbik bátyja ottmaradt húgánál, ölébe hajtotta a fejét, s a kis húga simogatta fehér szárnyait. Együtt maradtak egész nap. Alkonytájban visszatértek a többiek is, s mikor a nap a tengerbe merült, megint daliás királyfiakká változtak.

- Holnap útra kelünk, s egy álló esztendeig nem térhetünk vissza. Nem hagyhatunk itt magadra. Van-e bátorságod velünk útra kelni? - kérdezte a legidősebb testvér. - Karomon elbírnálak, akármeddig elvinnélek, mindannyiunk szárnyának ereje elég talán, hogy átvihessünk a tengeren.

- Vigyetek magatokkal! - kérte őket kicsi húguk.

A királyfiak egész éjjel virrasztottak: erős fűzfaháncsból meg szívós gyékényből hálót fontak, nagy hálót, s erre fektették alvó hűgukat, amikor felbukkant a nap. Akkor hattyúkká változtak, csőrükbe fogták a hálót, s nagy suhogva fölröpültek a felhők fölé. A nap a királylány arcába tűzött, s az egyik hattyú fölébe lendült, ott repült egész úton, hogy széles szárnyaival hűs árnyékot terítsen rá.

Messze elhagyták már a partot, amikor a kis királylány fölébredt; azt hitte, álmodik még, olyan különös volt a repülés fenn, magasan, a végtelen tenger fölött. Egy ágat talált maga mellett a hálóban tele érett, piros bogyóval meg egy csomó édesgyökeret: a legkisebbik bátyja tette oda neki; hogy éhét-szomját csillapítsa. A kis királylány hálásan mosolygott fel rá: ő repült a feje fölött is az egész úton.

Magasan szálltak, igen magasan; a legnagyobb hajót is vízen ringatózó fehér sirálynak látták maguk alatt. Egy nagy felhő tornyosodott fel mögöttük, s rávetődött a hűgát repítő tizenegy hattyú óriási árnyéka. A kis királylány soha nem látott még ennél különösebbet. De magasabbra hágott a nap, a felhő lassan elmaradt mögöttük, s szétfoslott a csodálatos árnykép.

Sebesen szálltak egész nap, mint kilőtt nyilak raja, úgy suhantak a tenger fölött, de mégsem olyan sebesen, mint máskor, teher nélkül. Hirtelen fölfordult a tenger, elkomorodott az ég, vihar támadt. A kis királylány ijedten látta, hogy hanyatlóban van a nap, a magányos sziklaszál pedig nincs még sehol. Úgy rémlett neki, mintha testvérei egyre fáradtabban suhogtatnák szárnyukat. Jaj, ő okozza vesztüket, miatta nem tudnak sebesebben szállni, s ha a nap leáldozik, királyfiakká változnak, s belezuhannak a mélységes tengerbe! Az eget beterítették a fekete felhők, súlyosan, sötéten nyomultak előre, mint a folyékony ólom; villámok hasogatták az eget. A sziklaszálat pedig még mindig nem látta.

A nap elérte a tenger szélét, a királylány remegve várta, mi következik. A vadhattyúk hirtelen leereszkedtek, olyan gyorsan, hogy kis hűguk már azt hitte, zuhannak, de aztán megint magasra csaptak. A napkorong felét már elnyelte a tenger, amikor a királylány megpillantotta a mélyben a magányos sziklaszálat; akkorának látszott csak, mint egy foka feje. Sebesen bukott alá a nap, nem volt már nagyobb egy csillagnál; abban a szempillantásban elérték a sziklát, s a nap kilobbant, mint a gyertya lángja. Egymást

átkarolva álltak köré a bátyái, annyi helyük volt csak, hogy a lábukat megvethették. A háborgó tenger fölcsapott a sziklára, fröcskölte rájuk keserű habjait; az ég világos volt a villámok hosszú lángostoraitól, morajlott az ég meg a tenger, de a testvérek nem féltek, átkarolták egymást, és várták a reggelt.

Virradatra megszelídült a vihar, s amint fölkelte a nap, a hattyúk tovább szálltak kicsi hűgukkal. A tenger még háborgott, s a zöldesfekete hullámok fehér tajtéka megannyi ringó hattyúnak látszott a magasból.

Amikor magasabbra hágott a nap, a kis királylány csodálatos hegyeket pillantott meg félig-meddig a levegőben; a hegyek ormán jég szikrázott, alattuk roppant várkastély pompázott, olyan, amilyet még sohasem látott. Egymásra épített, különös oszlopok vették körül, a tövében pálmák bólogattak, malomkerék nagyságú, csodálatos virágok hajladoztak. Megkérdezte a bátyáit: ez volna-e a távoli ország, ahová igyekeznek. A hattyúk csak a fejüket rázták a délibábtündér álompalotája volt, amit kis hűguk látott, oda halandó embert nem vihetek volna. A királylány nézte, nézte a csodálatos kastélyt; egyszer csak összeomlott az egész; ledőltek a jeges csúcsú hegyek is; s hűsz büszke tornyú templom emelkedett a helyükben, egyforma valamennyi. A királylány még orgonaszót is vélt hallani, pedig csak a tenger zűgott alattuk. Amikor a templomok közelébe érte, azok egyszerre vitorláshajó-haddá változtak, és elsiklottak a hullámokon. Utánuk nézett a királylány, de csak gomolygó tengerpárát látott a víz fölött. Igen, a szeme előtt szakadatlan változott az ég, a tenger, de egyszerre csak megpillantotta az igazi földet is, ahová igyekeztek. Kéklő hegyek tárultak ki előtte, cédruserdők, népes városok, pompás paloták. S mielőtt a nap a tengerbe hanyatlott, ott ült már egy repkénnyel benőt nagy barlang előtt. Mintha csak lágy, zöld szőnyeg bélelte volna azt a barlangot.

- Jegyezd meg, mit álmodol itt az éjjel - mondta neki a legkisebbik bátyja, azzal bevezette a hálólhelyére.

- Ó, ha megálmodhatnám, hogyan válthatlak meg benneteket! - fohászkozott fel a királylány. Aztán álomra hajtotta a fejét.

Csodálatos álmot látott: fent repült a magasban, a délibábtündér palotája felé tartott, a tündér elébe suhant, hogy fogadja; szépséges szép volt, s mégis szakasztott mása annak

az öreganyónak, aki bogyóval kínálta az erdőben, és bátyái nyomára vezette.

- Megválthatod a bátyáidat - mondta álmában a tündér. - De van-e elég bátorságod, van-e elég türelmed? A tenger hulláma lágyabb, mint a te puha kezed, mégis átformálja a köveket, de nem érzi azokat a kínokat, amiket majd te érzel, mert nincs emberi szíve, nem érez se fájdalmat, se félelmet. Nézd, egy szál csalánt tartok a kezemben. A barlangod körül sok csalán terem: csak ezek meg a temető csalánjai alkalmasak arra, amit tenned kell. Vésd az eszedbe, amit mondok: tépd le a csalánt, ne bánd, égő, tüzes hólyagokkal lesz tele a kezed. Tilold meg aztán meztelen lábaddal, válogasd ki erős rostjait; ezekből a rostokból tizenegy hosszú ujjú páncélinget kell szőnöd, s ha ezeket rádobod hattyúbátyáidra, föloldod őket a gonosz varázslat alól. De jegyezd meg jól: abban a szempillantásban, amikor a munkát elkezded, meg kell némulnod, nem ejthetsz egy szót se addig, amíg az utolsó páncéling el nem készül, még ha esztendőik telnek is el közben. Ha csak egyetlen szót kimondasz, gyilkos törre változik a szavad, s bátyáid szívébe fúródik. Vésd jól az eszedbe!

Azzal megérintette a királylányt a csalánvesszővel, mintha eleven parázssal égette volna. A királylány felriadt álmából. Már magasan járt a nap; fekvőhelye mellett mindjárt meglátott egy csalánbokrot, szakasztott olyat, mint az álombéli volt. Kisietett barlangjából, hogy nyomban munkához lásson.

Gyöngé kis kezével megmarkolta a csalánt, amely úgy égetett, mint az eleven parázs; csupa tüzes hólyag lett a keze, a karja, de tűrte, alig érezte a fájdalmat: bátyáira gondolt. Aztán csupasz lábbal megtilolta a csalánt, és nekilátott szőni.

Napszálltakor megtértek a királyfiak, s rémülten tapasztalták, hogy kicsi hóguk megnémult. Azt gondolák, gonosz mostohájuk újabb varázslata fogott rajta, de amikor ránéztek a kezére, megértették, mit tesz értük. A legkisebbik bátyja szeméből kicsordult a könny, ráhullott hűga kezére, s enyhült a fájdalom, eltűntek a tüzes hólyagok.

A királylány éjszaka is munkája mellett virrasztott, arra gondolt, most már nem nyugodhat addig, míg kedves bátyáit föl nem oldja a gonosz átok alól.

Dolgozott egész nap, amikor egyedül maradt; sohasem szállt még ilyen sebesen az idő. Egy páncéling már elkészült, a másodikba fogott bele.

Egyszerre vadászkürt zengése verte föl az erdők csendjét. A királylány megrémült, a hang pedig egyre közeledett, már a kopók csaholását is hallotta. Ijedten futott be a barlangjába, a megtilolt csalánt csomóba kötötte és elrejtette.

Hirtelen egy vadászkutya ugrott elő a szakadékból, utána a másik, a harmadik; körülcsaholták a királylányt, visszaloholtak, aztán megint a barlanghoz: gazdájukat hívták. Alig telt el néhány pillanat, odagyűltek a barlang elé a vadászok, köztük a legdaliásabb, az ország ifjú királya. Álmélkodva nézte a barlang leányát: amióta a világon van, nem látott szebb teremtet.

- Hogy kerültél ide, szépséges hajadon? - szólította meg. A királylány rápillantott, aztán megrázta a fejét, szólni nem szólt, hiszen bátyái élete függött a szavától. Megkínzott kis kezét elrejtette, hogy a király meg ne lássa.

- Nem maradhatsz a vadon erdőben - mondta a király. - Velem jössz. Ha a szíved is olyan jó, mint amilyen szép az arcod, selyembe-bársonyba öltöztetlek, királynőmmé teszek, legszebbik palotámban élsz, és uralkodol velem.

Azzal maga mellé emelte a nyeregbe. A királylány csak sírt, a kezét tördelte, az ifjú király alig győzte vigasztalni: - Boldog leszel, meglásd! Egyszer még hálás leszel érte! - S nekivágott a hegynek, vitte a kis királylányt. Vadászai nagy csapatban nyargaltak utánuk.

Leáldozóban volt a nap, amikor a soktornyú, gyönyörű fővárosba értek, s az ifjú király maga vezette a barlang leányát márványfalú palotájába. A díszes termekben szökőkutak csobogtak, csodálatos festmények ékesítették a falat, a mennyezetet, de a kis királylány körül se nézett. Csak sírt, zokogott, s némán tűrte, hogy a komornák királyi ruhákba öltöztessék, gyöngyös ékességet fonjanak a hajába, hólyagos kis kezére finom kesztyűt húzzanak.

Oly csodálatos szép volt királyi pompájában, hogy az egész udvar mélyen meghajolt előtte, s a király elhatározta, hogy feleségül veszi. Csak az udvari pap csóválta a fejét, s azt pusmogta a királynak, hogy a szépséges hajadon biztosan az erdők boszorkánya, aki bűvös varázslattal elvakítja a királyt, és behálózza a szívét.

Hanem a király nem hallgatott rá. Zene zendült a palotában, pompás ételeket hordoztak körül, tündérszép leánykák táncot lejtettek a néma királylány előtt, aztán illatozó kerteken át ékes terembe vezették. De a kis királylányt nem vigasztalta meg semmi. Olyan mélységes szomorúság volt a szemében, mintha soha nem ismerte volna a mosolyt.

Az ékes termék mellett egy kis kamrát nyitott ki a király, azt szánta az erdei lány hálósobájának. A kis szobát süppedős, puha zöld szőnyeg bélelte, mint a barlangot az erdei moha: szakasztott mása volt annak a barlangnak, ahol az ifjú király rátalált. Még a csomóba kötött csalánrost is ott volt, s egy szögön ott lógott a már elkészült páncéling. Az egyik vadász hozta magával ezeket, mint furcsaságokat.

- Itt visszaálmódhatod magad erdei otthonodba! - mondta az ifjú király. - A munkád is itt van, amin dolgozol. Itt pompában, ragyogásban élsz majd, s megmosolyogtat, ha régi életedre gondolsz.

Amikor a királylány látta, hogy folytathatja munkáját, megvigasztalódott, és mély hálával hajolt meg a király előtt. Elmosolyodott, arcába visszatért az élet, kedves bátyái megváltására gondolt. A király magához vonta, megölelte, aztán meghúzatta a város valamennyi harangját: menyegzőjét hirdette a népnek.

Az erdő szépséges néma leánya az ifjú király mátkája lett.

De az udvari pap nem nyughatott, gonosz szavakat suttogott az ifjú királynak. Csakhogy az mintha nem is hallotta volna. Elérkezett a menyegző napja, s az udvari papnak magának kellett megkoronázni az ifjú királynét. Gonosz indulatában olyan erősen rányomta a homlokára a korona nehéz abroncsát, hogy az ifjú királyné majdnem felkiáltott fájdalmában. De a szívét még keményebb abroncs szorította: bátyáinak keserű sorsa. Nem törődött hát a fájdalommal. Néma maradt, hiszen egyetlen szava bátyái

életébe került volna, de szeméből sugárzott a hála és az igaz szerelem királyi ura felé, aki mindent megtett, hogy felvidítsa, s akit napról napra jobban megszeretett. Ó, ha elmondhatna urának mindent, ami a szívéen fekszik! Ha elpanaszolhatná neki szenvedéseit! De szót sem ejthet, míg munkájával el nem készül. Éjszakánként felkelt királyi férje mellől, kilopózott szőnyegekkel bélelt kis kamrájába, s ott szövögette szorgalmasan a páncélingeket. Amikor a hetedikbe belefogott volna, elfogyott a csalán.

Tudta, hogy a temetőben nő az ingekhez való csalán, de azt is tudta, hogy magának kell letépnie. Ugyan hogy juthat ki a temetőbe?

Szívdobogva osont le a kertbe, mintha gonosztettet akarna elkövetni. Világolt a hold: hosszú fasorokon, kihalt utcákon át vezetett az út a temetőbe. Remegett, mert azt beszéltek, hogy éjszaka boszorkányok gyűléseznek ott, s ahogy a temetőbe ért, meg is látta őket: egy sírkövön üldögéltek. Előttük kellett elhaladnia; de édes bátyáira gondolt, és legyőzte félelmét. Leszedte az égető csalánt, s visszaosont a palotába.

Nem látta, csak egy ember: az udvari pap, ki maga virrasztott odafönn. Látta, hogy nemhiába gyanakodott: az ifjú királyné boszorkányokkal cimborál, vagy boszorkány maga is, s bűvös varázslattal ejtette meg a király szívét.

El is beszélte a királynak nyomban, amit látott: lám csak, megmondta ő régen! A király nemigen hitte, de azért mélységesen elszomorodott, éjjel aztán csak színlelte az alvást, s amikor ifjú felesége kilopózott a palotából, utána osont. Így tett minden éjjel.

Napról napra komorabb lett az arca, észrevette ezt a királyné is, csak az okát nem tudta. Bánkódott rajta eleget, pedig sokat emésztődött bátyái sorsa miatt is. Sírdogált naphosszat, a királyi bíborra, bársonyra hullottak keserű könnyei, s úgy tündököltek ott, mint a legtisztább gyémánt.

Teltek a napok, majdnem elkészült már gyötrelmes munkájával; épp az utolsó páncélingbe fogott volna bele, de megint elfogyott a csalánja. Még egyszer, utoljára ki kell osonnia a temetőbe, tépni néhány marokkal. Rettegve gondolt az éjszakai útra meg a gyűlésező boszorkányokra, de összeszedte bátorságát, és nekivágott az útnak.

Csak hogy a király meg az udvari pap észrevétlen utána lopózott. Látták az ifjú királynét, amit befordul a temető kapuján. Amikor a kapuhoz értek, utána néztek, s látták, hogy egyenesen a sírkövön üldögélő boszorkányok felé tart. Elfordult a király, most már elhitte, hogy boszorkányokkal cimborál szépséges szép felesége, akinek feje néhány órája még az ő keblén nyugodott.

- Ítélezzék fölötté a nép! - kiáltotta, s a nép ítélete ez volt: máglya tüze eméssze el a testét!

Az ifjú királynét nyirkos, sötét tömlőcbe vezették a fényes királyi termekből; a vasrácsos ablakon besüvített a szél; bársony meg bíbor vánkosok helyett a maga tépte csalánt tették a feje alá, maga szőtte csípős páncélingekből vetették derékalját. De ő semminek sem örült volna jobban: elővette megint a munkáját, és belefogott az utolsó páncélingbe. Tömlőce előtt csúfondáros dalokat énekeltek róla a vásott gyerekek; nem akadt senki, aki csak egy jó szóval vigasztalta volna.

Alkonytájban hattyúszárnyak suhogtak a vasrácsos ablak előtt: legkisebb bátyja röpült el hozzá, aki végre rátalált. Az ifjú királyné hangosan zokogott örömében: tudta, hogy talán utolsó éjszakája következik, de a tizenegy páncéling már kishíján elkészült, s a bátyái végre megtalálták.

Belépett hozzá az udvari pap, hogy utolsó óráiban mellette legyen, ahogy a királynak megígérte, de ő csak a fejét rázta, és intett neki, hogy hagyja magára. Ezen az éjszakán el kell készítenie az utolsó inget is, mert különben kárba vész a gyötrelmes munka, hiábavaló volt a sok szenvedés, a könny, az átvirrasztott éjszakák. Az udvari pap gonosz szavakkal illette, elvetemült teremtésnek nevezte, de ő csak dolgozott szorgalmasan, nem vette a szívére, mert tudta, hogy ártatlan.

Egérkéek surrantak elő a padlórésekből, elébe cipelték a csalánt, hogy ők is segítsenek; a vasrostélyra egy rigó telepedett, és olyan gyönyörűségesen énekelt egész éjszaka, ahogy csak tudott, így vigasztalta a királynét.

Világosodott az ég alja, napkeltéig még egy óra volt, amikor a palota előtt megjelent a tizenegy királyfi, bebocsátást kértek, Az ajtónállók nem akarták őket beereszteni, azt mondták, még éjszaka van, a király mélyen alszik, nem ébresztheti fel senki. De a királyfiak könyörögtek nekik, fenyegetőztek, végre kivonult az őrség, aztán kilépett maga a király is, megkérdezte, mi történik odalenn. Abban a szempillantásban felbukkant a nap, s a királyfiak eltűntek, mint a pára. A palota fölött tizenegy vadhattyú szállt el nagy szárnyuhogással.

A városkapun már tódult a tengernyi nép: mindenki látni akarta a boszorkányégetést. Egy rozzant gebe húzta a talyigát, amelyen a vesztőhelyre vitték az ifjú királynét; ott ült rajta durva darócban, halottsápadt arccal. Sátoros szép haja szétterült a vállán, némán mozgott az ajka, ujjai pedig sebesen szőtték-fonták a csalánrostokat. Utolsó útján se hagyta félbe munkáját; a tíz páncéling ott feküdt a lábánál, a tizenegyedikkel kellett elkészülnie.

- Nézzétek a gonosz boszorkányt, hogyan dirmeg-dörmög! - gúnyolta a nép. - Ahelyett, hogy imádságos könyvet olvasgatna, most is boszorkányhálóját szövögeti! Tépjétek ki a kezéből!

Köréje sereglettek, hogy szétszaggassák a páncélingeket, de abban a szempillantásban tizenegy hófehér hattyú ereszkedett a talyiga mellé, s szárnycsattogtatva körülfogták az ifjú királynét.

- Égi jel! Égi jel! Bizonyosan ártatlan! - indult meg a suttogás, de hangosan senki se merte kimondani.

A hóhér már el akarta vezetni az ifjú királynét, de az hirtelen kiegyenesedett, rávetette a tizenegy páncélinget a tizenegy hattyúra, s a következő pillanatban daliás királyfivá változott valamennyi. Csak a tizenegyediknek maradt hattyúszárnya az egyik karja helyén, mert az ő páncélingének még hiányzott a fél ujj, kis húga már nem tudott elkészülni vele.

- Most már beszélhetek! - kiáltott a királyné. - Ártatlan vagyok!

A nép álmélkodva nézte a csodát, s leborult ifjú királynéja előtt, de az eszméletlenül hanyatlott bátyái karjába, annyira megviselte a félelem, a fájdalom, a tenger szenvedés.

- Ártatlan a hógunk - mondta a legidősebb királyfi, azzal elmondta elejétől végig, mi történt velük. Miközben beszélt, csodálatos illat áradt szét a levegőben: a megrakott máglyának minden hasáb fája gyökeret eresztett, és szárba szökken: gyönyörű bokorra fonódtak össze az ágak, piros rózsák ringatóztak rajta, a bokor legtetején pedig mint égi csillag, egy hófehér rózsza tündökölt. Az ifjú király ezt letépte, felesége keblére tűzte, s az magához tért. Boldogság és nyugalom költözött a szívébe.

Maguktól zendültek meg a tornyokban a harangok, galambrajok suhogtak a levegőben. Olyan díszes menet kísérte vissza a palotába az ifjú párt, amelyet mióta a világ áll, egy király se látott.

(A hanganyag itt található: https://varazsbetu.hu/mesetar/a_vadhattyuk)